

Bryssel den 13 maj 2025
(OR. en)

8853/25

CULT 48
JEUN 68
AUDIO 39
PI 86
EDUC 145
EMPL 173
SOC 276
DIGIT 86
RECH 204
STAT 24

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Ärende:	Rådets slutsatser om stöd till unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av karriären

För delegationerna bifogas ovannämnda slutsatser, som godkändes av rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) vid mötet den 13 maj 2025.

Rådets slutsatser om stöd till unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av karriären

EUROPEISKA UNIONENS RÅD,

SOM BEAKTAR

1. kulturens inneboende värde som en gemensam resurs, konstnärlig frihet och kulturell mångfald samt de kulturella och kreativa sektorernas roll när det gäller Europas socioekonomiska utveckling och stärkandet av en europeisk identitet, känslan av gemenskap och demokratins principer,
2. det faktum att konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer är en motor för kreativitet och innovation och ger uttryck för kulturella värden, främjar Europas sociala och ekonomiska sammanhållning, ökar välbefindandet, mångfalden och inkluderingen i våra demokratiska samhällen och fungerar som hållbara drivkrafter för lokal och regional utveckling,
3. den roll som unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer spelar för att göra kultursektorn mer motståndskraftig och hållbar,
4. det avgörande sätt på vilket unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer bidrar till den kulturella mångfalden genom nya kreativa förhållningssätt och innovativa koncept och till att bevara och främja internationell fred och säkerhet¹,
5. det faktum att det inte finns någon tydlig definition av unga konstnärer och artister eller unga kulturarbetare och kreatörer i EU-rätten eller i medlemsstaternas rättssystem²,

¹ FN:s framtidspakt, som antogs av FN:s generalförsamling vid framtidstoppmötet den 22 september 2024.

² De termer som används i detta dokument förklaras närmare i bilagan under rubriken ”Definitioner”.

6. det förhållandet att den sociala och yrkesmässiga situationen för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer, oavsett om de är anställda eller egenföretagare och oavsett bristande jämställdhet och andra typer av ojämlikhet, ofta – beroende på det konstnärliga området i fråga – kännetecknas av otrygghet, intermittent arbete och oförutsägbar inkomst, en svag ställning i förhållande till uppdragsgivare och otillräcklig eller ingen tillgång till social trygghet,
7. det faktum att unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av karriären ofta har begränsade kunskaper när det gäller företagande, ekonomi, bokföring, rättsliga rammar (bland annat avseende upphovsrätt och andra immateriella rättigheter) och tillgång till finansiering samt begränsad medvetenhet om social trygghet,
8. att unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer, trots sin konstnärliga utbildning, ofta har svårt att få arbete av hög kvalitet inom de kulturella och kreativa sektorerna eller är tvungna att även hitta andra sätt att försörja sig,
9. offentliga och privata kulturinstitutioners roll när det gäller att skapa sysselsättningsmöjligheter, bland annat genom att tillhandahålla information om sysselsättning och mentorskap osv. för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer,
10. behovet av initiativ för att stödja unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av deras yrkesbana, och av ett mer systematiskt tillvägagångssätt för att stödja dessa personer,

11. det förhållandet att unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i allmänhet anses vara lågavlönade och att de måste få skälig och adekvat ersättning på ett sätt som speglar deras utbildning, verkliga kompetens och yrkeserfarenhet³,
12. det låga offentliga erkännandet av vikten och karaktären av det arbete som rör de kulturella och kreativa sektorerna samt den kreativa processens komplexitet,

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA ATT PÅ LÄMPLIG NIVÅ

13. erkänna de konstnärliga yrkenas unika särdrag och sektorns utmanande arbetsvillkor, inbegripet hinder på grund av funktionsnedsättning och kön samt sociala och rasbaserade hinder, behovet av att betrakta sådana yrken som en källa till försörjning och behovet av vederbörlig respekt för upphovsrätt och närstående rättigheter samt andra immateriella rättigheter som beviljas konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i samband med resultaten av deras yrkesverksamhet,
14. erkänna vikten av psykisk hälsa och de utmaningar som unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer kan ställas inför, och uppmuntra framtagandet av lämpliga stödåtgärder,
15. överväga att utveckla eller förbättra tillräcklig social trygghet och tillräckliga sociala rättigheter för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer,

³ Europaparlamentets resolution av den 21 november 2023 med rekommendationer till kommissionen om en EU-ram för den sociala och yrkesmässiga situationen för kreatörer och kulturarbetare (2023/2051(INI))

16. sträva efter att i förekommande fall utveckla innehållet i konstnärlig utbildning för att göra det lättare för ungdomar att förvärva all nödvändig kompetens inom de kulturella och kreativa sektorerna och få kunskaper i viktiga ämnen som rör t.ex. sysselsättningsmöjligheter, entreprenörskap, rättvis praxis, upphovsrätt och den bredare ramen för immateriella rättigheter, digitala och tekniska verktyg, inbegripet artificiell intelligens (AI) – både dess potentiella användningsområden och dess eventuella risker, juridiska rättigheter och skyldigheter, social trygghet, kampen mot sexuellt och könsrelaterat våld och mer allmänt kampen mot alla former av diskriminering, marknadsföring, närvaro på nätet och relationer med den digitala publiken,
17. uppmuntra aktörer som arbetar med konstnärlig utbildning att utforma projekt som kan få stöd inom ramen för EU:s Erasmus+-program för utbildning och kompetensutveckling för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer,
18. uppmuntra aktörer som arbetar med konstnärlig utbildning att ytterligare utveckla och stärka den roll som deras yrkesvägledning eller liknande institutioner spelar, eller – i förekommande fall – uppmuntra samarbete mellan yrkesvägledare och kulturinstitutioner som är verksamma i EU-länderna,
19. fortsätta att stödja unga konstnärers, artisters, kulturarbetares och kreatörers närvaro inom de kulturella och kreativa sektorerna genom att tillhandahålla information om programmet Kreativa Europa och andra relevanta EU-program och EU-initiativ, inbegripet sammanhållningspolitiska fonder,

20. när så är lämpligt främja och underlätta informella och icke-formella former av lärande för alla (t.ex. genom konstnärlig verksamhet på amatörnivå) och livslångt lärande för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer (t.ex. genom workshoppar och gästprogram för konstnärer), i syfte att stimulera deras utveckling och ge dem de kunskaper och färdigheter som krävs för att de ska kunna påbörja sina karriärer,
21. överväga att utveckla och främja befintliga tvärvetenskapliga nätverk för samarbete mellan konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer som arbetar inom olika kulturella och kreativa sektorer, tillsammans med företrädare för offentlig förvaltning, näringsliv, industri och den akademiska världen, inbegripet i de yttersta randområdena och mindre gynnade regioner samt i utomeuropeiska länder och territorier,
22. stödja inledandet och resultaten av kreativ och konstnärlig verksamhet inom olika kulturella och kreativa sektorer och öka synligheten för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av karriären, både inom traditionella och inom nya områden, bland annat genom att inrätta särskilda program,
23. överväga att främja och utveckla effektiva stödsystem och incitamentssystem för stöd från privatpersoner som riktar sig till unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer som en underrepresenterad grupp på arbetsmarknaden, och säkerställa att rättvisa principer för skälig ersättning och skäliga arbetsvillkor integreras i finansieringsstrategierna,

24. behålla och vidareutveckla stipendieprogram för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer,
25. överväga att utveckla och främja befintliga instrument eller skapa nya (t.ex. i form av webbportaler/vägledningar/nyhetsbrev) med användbar information, bästa praxis och nyheter om arbetsmarknaden för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer samt utveckla kunskap om sysselsättning för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer, däribland personer med funktionsnedsättning och personer med begränsade möjligheter,
26. överväga att stödja och främja initiativ som omfattar direkta kontakter mellan etablerade och unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer, exempelvis särskilda matchningstillfällen, nätverksevenemang eller mentorskapsprogram för att bidra till att överbrygga klyftan mellan utbildning och sysselsättning inom de kulturella och kreativa sektorerna,
27. kontinuerligt uppdatera sina bidrag till CreativesUnite-kartan om arbetsvillkor inom de kulturella och kreativa sektorerna och åtgärder, inbegripet för ukrainska konstnärer⁴,

⁴ <https://creativesunite.eu/>.

UPPMANAR EUROPEISKA KOMMISSIONEN OCH MEDLEMSSTATERNA ATT PÅ LÄMPLIGA NIVÅER OCH INOM SINA RESPEKTIVE BEHÖRIGHETSOMRÅDEN

28. i linje med diskussionerna i rådet och Europaparlamentet främja lämpliga villkor när det gäller den sociala och yrkesmässiga situationen för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer som en nyckelfråga inom en framtida strategisk EU-ram för kultur, EU:s nästa arbetsplan för kultur samt en fortlöpande dialog med europeiska arbetsmarknadsparter och berörda parter,
29. uppmuntra unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer att delta i befintliga program som Kreativa Europa (inbegripet Culture Moves Europe), Erasmus+, Erasmus för unga företagare och Horisont Europa; dessutom, i tillämpliga fall, skapa incitament för att göra det möjligt för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer att utbyta bästa praxis och skaffa sig erfarenhet i EU:s medlemsstater och andra länder som deltar i dessa program; i detta syfte bör initiativ som skapar tillfällen till informationsutbyte eller gemensamma kommunikationsplattformar mellan de nationella kontaktpunkterna för Erasmus+, Kreativa Europa och Horisont Europa uppmuntras,
30. ytterligare främja programmet Kreativa Europa, inbegripet rörlighetsinitiativet Culture Moves Europe och andra initiativ som gör det möjligt för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer att delta i enskilda projekt för kulturell rörlighet och gästvistelser i alla länder som deltar i Kreativa Europa och eventuellt även i andra länder, vilket kan hjälpa dem att utveckla och fördjupa professionella relationer internationellt,

31. uppmuntra projekt som inbegriper forskning om situationen för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer när de kommer ut på arbetsmarknaden, med beaktande av arbetsrätt, beskattning och socialt skydd,
32. främja mervärdet av social dialog som ett verktyg för att förbättra arbetsvillkoren för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer på nationell nivå och EU-nivå och stödja åtgärder som bygger på arbete som redan utförts på EU-nivå när det gäller rörlighet, beskattning (inklusive moms), social trygghet, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, tillhandahållande av information och andra frågor som rör konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer, samt främja utbyte av kunskap och bästa praxis inom de kulturella och kreativa sektorerna,
33. rekommendera att kulturinstitutioner och gemensamma nämnder främjar unga konstnärers, artisters, kulturarbetares och kreatörers deltagande i beslutsprocessen, samtidigt som dessa institutioners och nämnders oberoende respekteras fullt ut,
34. överväga att inkludera uppgifter om unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i offentlig statistik, när så är lämpligt och utan att det innebär en alltför stor administrativ börda,
35. vid behov främja regelbundna och jämförbara alleuropeiska system för uppföljning av utexaminerade på grundval av erfarenheterna runt om i Europa av pilotprojektet Eurograduate, i syfte att förbättra relevansen för den kompetens som utbildningsprogrammen ger,
36. underlätta och stödja gränsöverskridande portabilitet för kompetens inom de kulturella och kreativa sektorerna,

37. överväga att stödja inrättandet och utvidgningen av praktikplatser av hög kvalitet för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer samt kulturella och kreativa utbyten som underlättas genom relevanta EU-program och EU-initiativ, bland annat sammanhållningsfonderna, som kan bidra till att utbyta bästa praxis och koppla samman utbildnings- och ungdomsorganisationer med organisationer inom de kulturella och kreativa sektorerna,
38. fortsätta att, när så är lämpligt, stödja den kulturella dimensionen av Erasmus+-programmet, som har stött mobilitets- och samarbetsprojekt vid högre utbildningsanstalter inom konst och kultur, öppnat möjligheter för ungdomar att upptäcka och delta i kulturverksamhet och gjort det möjligt för tusentals institutioner och sammanslutningar som arbetar med kulturarv att utveckla sina utbildningsprogram,
39. överväga att stödja unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer med begränsade möjligheter, exempelvis personer som tillhör minoriteter eller personer från tredjeländer som är associerade till programmet Kreativa Europa, eller utsatta och fördrivna konstnärer och artister som kommer till EU, i syfte att hjälpa dem att förbättra sina inkomstmöjligheter och öka sin konkurrenskraft på arbetsmarknaden (genom initiativ såsom gästprogram för konstnärer, juridisk rådgivning, kurser, utbildning och finansiering för att främja kreativitet),
40. använda och vidareutveckla befintliga plattformar för presentation av medlemsstaternas bästa praxis⁵ för att göra unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer mer synliga,
41. utvärdera genomförandet av dessa slutsatser senast 2029,

⁵ Exempelvis de europeiska plattformarna för främjande av nya konstnärer (2021–2023): <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand/european-platforms>; Artists Development Programme (ADP), ett utvecklingsprogram för konstnärer som finansieras av EIB-institutet: <https://institute.eib.org/whatwedo/arts/artists-residencies/>.

UPPMANAR EUROPEISKA KOMMISSIONEN ATT

42. överväga att kartlägga de befintliga definitionerna av unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i medlemsstaterna, så att data kan jämföras mellan länder och olika områden/sektorer,
43. med utgångspunkt i framgångarna med programmet Kreativa Europa ytterligare främja initiativ som i allmänhet riktar sig till unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer,
44. arbeta för att förenkla ansökningsförfarandena för EU-finansiering i syfte att minska den administrativa bördan för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer,
45. överväga att utveckla möjligheter för unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer inom befintliga EU-program och relevant framtida politik,
46. vidareutveckla befintliga tematiska nätverk som medfinansieras av Kreativa Europa för konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer som arbetar inom olika kulturella och kreativa sektorer⁶, i syfte att frigöra potentialen hos unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer som är i början av karriären,
47. fortsätta att uppmuntra forskning på detta område, inbegripet tvärvetenskaplig forskning, genomföra analyser som kopplar samman kultur med olika vetenskapliga och ekonomiska områden och överväga att inrätta EU-finansierade tvärvetenskapliga forskningsnätverk, med särskild inriktning på unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer, för att undersöka kopplingarna mellan kulturell och kreativ verksamhet och vetenskap, teknik, ekonomi, social innovation och hälsa.

⁶ Europeiska nätverk: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europeculture-strand/european-networks>.

Definitioner:

I dessa slutsatser gäller följande definitioner:

- *unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer*: personer mellan 18 och 30 år, liksom nya konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i alla åldrar, som är i början av karriären.
- *kulturella och kreativa sektorer*: alla sektorer⁷
 - a) vars verksamheter, av vilka många har potential att skapa innovation och arbetstillfällen, särskilt med utgångspunkt i immateriella rättigheter
 - i) bygger på kulturella värden och konstnärliga och andra individuella eller kollektiva kreativa uttryck, och
 - ii) omfattar utveckling, skapande, produktion, spridning och bevarande av varor och tjänster som gestaltar kulturella, konstnärliga eller andra kreativa uttryck, liksom närliggande funktioner som utbildning eller förvaltning,
 - b) oavsett
 - iii) om verksamheterna inom dessa sektorer är marknadsorienterade eller inte marknadsorienterade,
 - iv) vilken typ av struktur som genomför dessa verksamheter, och
 - v) hur den strukturen är finansierad.

I dessa sektorer ingår bland annat arkitektur, arkiv, bibliotek och museer, konsthantverk, det audiovisuella området (inbegripet film, television, dataspel och multimedia), materiellt och immateriellt kulturarv, design (inbegripet modedesign), festivaler, musik, litteratur, scenkonst (inbegripet teater och dans), böcker och förlagsverksamhet, radio och bildkonst.

⁷ Med särskild betoning på de sektorer som anges i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/818 av den 20 maj 2021 om inrättande av programmet Kreativa Europa (2021–2027) och om upphävande av förordning (EU) nr 1295/2013.

Hänvisningar:

- Rådets resolution om EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026 (2022/C 466/01)
- Rådets slutsatser om ungdomars tillgång till kultur (EUT C 326, 3.12.2010, s. 2)
- Rådets slutsatser om främjande av ungdomars kreativa och innovativa potential (EUT C 169, 15.6.2012, s. 1)
- Rådets slutsatser om unga kreativa generationer (2019/C 189/06)
- Rådets slutsatser om ungdomar och arbetets framtid (2019/C 189/05)
- Rådets slutsatser om de kulturella och kreativa näringarnas återhämtning, resiliens och hållbarhet (2021/C 209/03)
- Rådets slutsatser om att stärka det interkulturella utbytet genom rörlighet för konstnärer och yrkesverksamma inom de kulturella och kreativa sektorerna och genom mångspråkighet i den digitala tidsåldern (2022/C 160/07)
- Rådets slutsatser om utsatta och fördrivna konstnärer (2023/C 185/09)
- Rådets slutsatser om förbättring och främjande av tillgången till kultur (C/2024/7446)

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/818 av den 20 maj 2021 om inrättande av programmet Kreativa Europa (2021–2027) och om upphävande av förordning (EU) nr 1295/2013
- Europaparlamentets resolution av den 20 oktober 2021 om situationen för kulturarbetare och den kulturella återhämtningen i EU (2020/2261(INI))
- Europaparlamentets resolution av den 21 november 2023 med rekommendationer till kommissionen om en EU-ram för den sociala och yrkesmässiga situationen för kreatörer och kulturarbetare (2023/2051(INI))
- Rapport från OMC-arbetsgruppen om yrkesstatus och arbetsvillkor för konstnärer och kulturellt och kreativt yrkesverksamma: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/01fafa79-1a13-11ee-806b-01aa75ed71a1>
- Rapport från Voices of Culture: Youth, Mental health and Culture, 2023
- Plattformen om konstnärers och artisters arbetsvillkor på webbplatsen för CreativesUnite, som omfattar och uppdaterar resultaten av OMC-arbetsgruppens undersökning och slutsatser: <https://creativesunite.eu/work-condition/>
- Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar (2005)
- Pilotprojektet Eurograduate: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/51f88c2e-a671-11ea-bb7a-01aa75ed71a1/language-en>
- Porto Santo-stadgan *Culture and the promotion of Democracy: Towards a European Cultural Citizenship* (2021)
- *Recommendation Concerning the Status of the Artist*, Unesco 1980

- *Empowering creativity: implementing the UNESCO 1980 Recommendation; 5th global consultation 2023*
 - *Defending Creative Voices: Artists in emergencies, Learning from the safety of journalists*, Unesco 2023
 - Europeiska kommissionens riktlinjer om kollektivavtal för egenföretagare utan anställda
 - Rådets rekommendation ”Europa på väg” – möjligheter till mobilitet i utbildningssyfte för alla, 13 maj 2024 (Europa.eu)
 - Unescos ram för utbildning inom kultur och konst, 2024
-